

DE FINANCIËLE SECTOR,
**een partner
voor de
toekomst**

Voorwoord

De economische, geopolitieke en technologische omgeving is de voorbije jaren in sneltempo veranderd. We leven in een periode van hoge inflatie, beperkte economische groei, toegenomen digitalisering, klimaattransitie, geopolitieke onzekerheid en een belangrijke hertekening van het energielandschap. Er staan ons de komende jaren verschillende uitdagingen te wachten. Uitdagingen die we samen, als partners, moeten aangaan om de toekomst veilig te stellen voor de volgende generaties. Dat vraagt veerkracht, weerbaarheid en aanpassingsvermogen van ons allen.

Meer dan ooit moeten de publieke en private sector samenwerken voor een duurzame toekomst. In dit memorandum doet Febelfin een aantal voorstellen voor een concrete en noodzakelijke samenwerking tussen de Belgische financiële sector en de verschillende overheidsniveaus in België.

We moeten de snel veranderende maatschappij omarmen, en de maatschappelijke uitdagingen aangaan. We staan als financiële sector klaar om hierin een partner te zijn en op een proactieve en transparante manier samen te werken aan de noodzakelijke hervormingen en beleidsmaatregelen die in de volgende legislatuur zullen moeten genomen worden. Een klimaat van co-creatie en vertrouwen vormen de basis en zijn nodig om onze voorstellen hun volledige potentieel te laten bereiken.

Laten we samen bouwen aan de duurzame wereld van morgen.

Michael Anseeuw
Voorzitter Febelfin

Karel Baert
CEO Febelfin

Inhoud

Inleiding	4
<hr/>	
1. Partner in de financiering van de Belgische economie	7
<hr/>	
Actie 1: Zorg voor een stabiel en transparant fiscaal kader voor de financiële sector en voor financiële producten, dat de maatschappelijke doelstellingen ondersteunt.	9
<hr/>	
Actie 2: Maak een beleid mogelijk dat burgers en ondernemingen ondersteunt in hun toekomstplannen.	11
<hr/>	
2. Partner in een duurzame maatschappij	13
<hr/>	
Actie 1: Ondersteun de ontwikkeling van producten en instrumenten die de klimaattransitie mee helpen realiseren.	16
<hr/>	
Actie 2: Help mee aan het beschikbaar maken van de benodigde data.	18
<hr/>	
Actie 3: Hou rekening met een aantal leidende principes die nodig zijn om de omslag naar een duurzame economie te laten slagen.	20
<hr/>	
3. Partner in een betrouwbare, efficiënte en veilige economie	21
<hr/>	
Actie 1: Zorg voor een efficiënte en vlotte informatie-uitwisseling.	24
<hr/>	
Actie 2: Zorg voor een kader om de toepassing van AML-regels zo efficiënt mogelijk te maken.	26
<hr/>	
4. Partner in een innovatieve, data-gedreven en digitale maatschappij	29
<hr/>	
Actie 1: Zet in op verdere digitalisering.	32
<hr/>	
Actie 2: Creëer het noodzakelijke kader voor een sterke data economie.	34
<hr/>	
Actie 3: Faciliteer de toegang tot het rijksregister, Kruispuntbank Ondernemingen & het UBO register.	36
<hr/>	
5. Partner in een inclusieve maatschappij	39
<hr/>	
Actie 1: Promoot financiële & digitale geletterdheid.	42
Actie 2: Stimuleer inclusie & diversiteit.	44
<hr/>	
6. Partner in Europa	45
<hr/>	
Actie 1: Maak van België een financiële voorloper in Europa.	47
<hr/>	
Actie 2: Pleit voor een passend, proportioneel Europees kader voor de financiële sector.	49
<hr/>	
Besluit	51

Inleiding

DE FINANCIËLE SECTOR, EEN PARTNER VOOR DE TOEKOMST

De maatschappelijke uitdagingen van de 21e eeuw zijn complex en veelvuldig. Meer dan ooit heeft de maatschappij nood aan een ambitieus, realistisch maar daadkrachtig beleid. Een beleid dat vooruitdenkt en op lange termijn duurzame groei ondersteunt. Duurzame groei kan bewerkstelligd worden door het scheppen van een stabiel en transparant kader dat investeringen en ondernemerschap ondersteunt. De financiële sector wil een partner zijn in dit project om welvaart te scheppen voor alle burgers en bedrijven binnen een duurzame en inclusieve maatschappij.

Zoals we de afgelopen vijf jaar hebben aangetoond, heeft de financiële sector hand in hand gewerkt met overheden om concrete oplossingen te vinden voor menselijke, geopolitieke en economische maatschappelijke uitdagingen. Dit heeft geleid tot enkele mooie gezamenlijke initiatieven en samenwerkingen:

- De implementatie van het betalingsuitstelmechanisme voor hypotheekaflossingen in de context van de covid-crisis en onlangs in de energiecrisis.
- De samenwerking om Oekraïense vluchtelingen te helpen bij het openen van een basisbankdienstrekening en omwisseling van Hryvnia's en het toepassen van de sanctiemaatregelen.
- De oprichting van de Universele Bankdienst.
- De sluiting van een innovatieve samenwerkingsovereenkomst inzake digitale inclusie.
- Verschillende gezamenlijke bewustmakingscampagnes tegen online fraude.
- De 24/7 toegang voor klanten tot banken via speciale fraudenummers.
- De oprichting van een Belgisch antiwitwasplatform.

Voor de legislatuur 2024-2029 wil Febelfin deze publiek-private samenwerking verder ontwikkelen, haar rol als gesprekspartner voor alle institutionele niveaus in België versterken en een goed klimaat van regelgevende co-creatie creëren. Dit sterke partnerschap is essentieel om de maatschappelijke uitdagingen die zich voordoen het hoofd te bieden.

We vertrekken daarbij vanuit één visie, met name het verder uitbouwen van een gezonde, sterke en innovatieve financiële sector die ten dienste staat van de behoeften in de samenleving. Samen moeten we die maatschappelijke uitdagingen aangaan, aan de hand van partnerschappen met de overheid.

Febelfin schuift **zes domeinen** naar voren waarbij we de financiële sector als essentiële partner beschouwen van de overheid:

1. Partners in **de financiering van de Belgische economie**
2. Partners in **de transitie naar een duurzame samenleving**
3. Partners in **een betrouwbare, efficiënte en veilige economie**
4. Partners in **een innovatieve, data gedreven en digitale maatschappij**
5. Partners in **een inclusieve maatschappij**
6. Partners in **Europa**

In dit document willen we de dialoog tussen de financiële sector en onze Belgische beleidsmakers versterken en verrijken. We willen voornamelijk een aantal concrete pistes en suggesties naar voor schuiven waarvan wij als sector overtuigd zijn dat ze het brede regelgevende kader kunnen verbeteren en waardoor we de maatschappelijke welvaart kunnen verhogen. In totaal worden 14 acties geformuleerd en 38 aanbevelingen gedaan om de samenwerking te versterken.

Laten we samen, als partners, bouwen aan een welvarende, innovatieve, duurzame en sociaal inclusieve toekomst. Febelfin staat klaar om in constructieve dialoog te treden met de verschillende overheden, en haar expertise in de verschillende domeinen te delen.

1

PARTNER IN

**DE FINANCIERING VAN
DE BELGISCHE ECONOMIE**

MAATSCHAPPELIJKE NODEN

Financiële instellingen zijn een essentiële partner in de financiering van de economie, om groeikansen te creëren voor iedereen. Burgers, bedrijven en de overheid beschikken immers niet op elk moment over voldoende financiële middelen om al hun plannen en dromen te kunnen realiseren en/of hebben nood aan partners om hun welvaart te beschermen zowel op de korte als de lange termijn.

Burgers en bedrijven willen bovendien ook de financiële producten kunnen kiezen die beantwoorden aan hun noden of hen toelaten om zich vandaag al op een optimale manier voor te bereiden op de toekomst. Zij willen vandaag beslissingen kunnen maken voor de toekomst, met aandacht voor de volgende generaties. Het is hierbij essentieel om een uitgebreid aanbod aan financiële producten en diensten te kunnen aanbieden, zowel voor zij die sparen als voor zij die kredieten vragen of die beleggen.

Onze maatschappij heeft nood aan financiële instellingen die op een duurzame, en stabiele manier de rol van financier en productleverancier op zich nemen. Dit vereist dat die financiële instellingen solide, betrouwbaar en verankerd zijn in de Belgische samenleving en dat hun businessmodellen voldoende divers blijven om te kunnen beantwoorden aan de verschillende klantenbehoeften en -voorkeuren.

DE ANTWOORDEN VAN DE FINANCIËLE SECTOR OP DEZE NODEN

Banken vertalen de noden van burgers en ondernemingen in duurzame producten, diensten en waardevolle projecten waardoor ze hun dromen, van een eigen huis tot de bouw van een industrieel complex, kunnen realiseren. De financiële wereld zorgt ervoor dat geldstromen vloeien naar waar ze nodig zijn. Via haar kredietwerking kanaliseert ze de tegoeden van spaarders naar de projecten van anderen. Bovendien kan ze door haar eigen hef-boomeffect een grote stimulans aan de economie geven. Met 100 euro extra

kapitaal kunnen de banken meer dan 2,000 euro aan bijkomende kredieten geven. Als essentiële schakel in de economie moet de sector betrouwbaar zijn en bestand tegen zware economische schokken. En de Belgische banken zijn dat ook.

Met een solvabiliteitsratio (CET1) van meer 17,7% en een liquiditeitsratio (LCR) van 178,8% zijn de Belgische banken bestand tegen een wel heel zware economische schok¹. De niveaus van deze twee ratio's liggen zelfs duidelijk hoger dan wat er door de regulator aan de sector gevraagd wordt. Ook in Europees perspectief scoort de Belgische sector sterk.

Die stabiliteit zorgt ervoor dat de banken in economisch minder goede tijden hun functie van kredietverlener kunnen blijven spelen. De ervaringen van de laatste jaren hebben ook aangetoond dat een sterke, verankerde en gediversifieerde financiële sector een gedeeltelijke buffer en vangnet kan vormen en een belangrijke maatschappelijke rol kan opnemen om burgers en bedrijven door een moeilijke periode te loodsen in tijden van crisis. Tijdens de afgelopen covid-periode hebben de banken deze rol actief opgenomen en hebben ze er mee voor gezorgd dat blijvende economische schade vermeden werd door betaalluitstel voor kredieten aan gezinnen en bedrijven maximaal toe te staan. Ook tijdens de energiecrisis hebben de Belgische banken, als enige financiële sector in West-Europa en buiten elk Europees kader om, het engagement genomen om particulieren in financiële moeilijkheden bij te staan door onder bepaalde voorwaarden een betalingsuitstel voor kapitaal aan te bieden voor woonkredieten.

FEBELFIN ALS PARTNER VAN DE OVERHEID

Als spreekbuis van de financiële sector is het de ambitie van Febelfin om een bevoorrechte partner van de overheid te zijn met betrekking tot de financiering van de burgers en de bedrijven. Daarom vestigen we graag de aandacht op een aantal zaken die de financiering van de economie verder kunnen ondersteunen.

¹ Bron: EBA

Actie 1

Zorg voor een stabiel en transparant fiscaal kader voor de financiële sector en voor financiële producten, dat de maatschappelijke doelstellingen ondersteunt.

▷ AANBEVELING 1:

Maak werk van een kostenkader dat de concurrentiepositie van de Belgische financiële instellingen niet aantast.

De internationale en Europese competitiviteit van de Belgische financiële instellingen is van **primordiaal belang** voor een sterk verankerde banksector die de Belgische samenleving ter harte neemt. Om de internationale concurrentiepositie van de Belgische financiële instellingen te vrijwaren moeten de fiscale en parafiscale bedrijfslasten op een gelijkaardig niveau als in het buitenland getrokken worden.

Vooraf de jaarlijkse taks op de kredietinstellingen, voor banken en fondsen, en het naar Europese normen zeer dure Depositogarantiestelsel (DGS) vallen op in een internationale vergelijking. Ook in een puur Belgisch perspectief betalen de Belgische banken meer dan hun deel van de belastingen en lasten. Met name meer dan 3 miljard euro per jaar onder de vorm van vennootschapsbelasting, bijdrages voor garantiestelsels en werkgeversbijdragen.

Belastingstabiliteit is ook belangrijk voor beleggers in aandelen en obligaties. De negatieve effecten op retailbeleggingen zijn bekend. Ze spelen echter een essentiële rol in KMO's en zorgen voor een steeds groter deel van hun liquiditeit.

Onze voorstellen:

- De fiscale lasten zoals de jaarlijkse taks op de kredietinstellingen en de DGS-bijdrage moeten meer in lijn worden gebracht met de bijdragen die in onze buurlanden worden gehanteerd.
- De bankentaks moet hervormd worden zodat de financiering die verkregen wordt van de Europese InvesteringsBank (EIB) buiten de belastingbasis van de bankentaks wordt gehouden. Hierdoor gaat het rentevoordeel dat bedrijven kunnen krijgen niet teniet.
- Europese initiatieven, zoals met betrekking tot minimumbelastingen (Pillar 2), moeten op een vlotte wijze in de Belgisch regelgeving worden geïntegreerd zonder dat dit tot een verhoging van de effectieve aanslagvoet leidt. Neem de totale (para) fiscale druk, die financiële instellingen ondergaan, mee.

- Disproportionele sancties en hoge compliance kosten dienen vermeden te worden bij de uitwisseling van informatie en de inningen die de banken voor de Belgische staat verrichten.

▷ **AANBEVELING 2:** **Vereenvoudig de financiële fiscaliteit.**

De overheid zou moeten streven naar een **meer eenvoudige financiële fiscaliteit**.

Onze voorstellen:

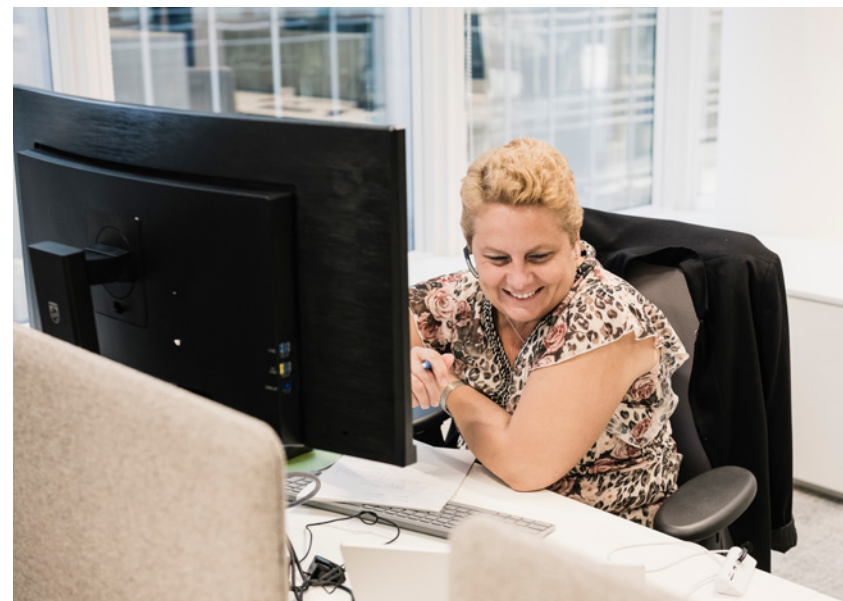
- Een vereenvoudiging en digitalisering van fiscale procedures, attesteringen en aangiftes (bijvoorbeeld voor de BTW) moet maximaal worden nastreefd zonder dat er nodeloos overbodige data worden opgevraagd.
- Hou altijd rekening met IT-kosten die hoog kunnen oplopen en hou de fiscale maatregelen zo eenvoudig als mogelijk.
- Respecteer bij de hervorming van het gereguleerde spaarboekje het level playing field tussen de Belgische en de buitenlandse markt voor spaarproducten.
- Betrek de sector tijdig bij de uitwerking van reglementering, wetgeving en digitaliseringsprojecten. De complexiteit van de financiële wereld en het grote gedifferentieerde aanbod rechtvaardigt dit overleg. Dit kan bovendien de kwaliteit en stabiliteit van het wetgevende kader bevorderen.

▷ **AANBEVELING 3:** **Hou rekening met het belang van een modern verloningskader voor de aantrekkingskracht van ons land.**

Ook loonkosten spelen een belangrijke rol voor een gezonde verhouding tussen de kosten en de inkomsten bij financiële instellingen. Bovendien kan het verloningskader ook een **heel belangrijk element zijn voor de aantrekkingskracht van ons land**. Om het financieel en IT-talent in het land te houden of naar België te brengen moet een attractief verloningspakket kunnen geboden worden.

Onze voorstellen:

- Een adequaat verloningskader dat ook aangepast is aan start-up-bedrijven, en dat met aangepaste fiscale regels kan bijdragen tot de aantrekkingskracht van ons land. Beperk bijvoorbeeld de taxatie van aandelenopties tot een minimum voor werknemers.
- Erken het belang van cafetariaplannen binnen een modern HR-management. Deze laten toe talent aan te trekken of te behouden en ze beantwoorden aan de vragen van de moderne medewerker voor een bewuste en evenwichtige carrière of een duurzame mobiliteit.
- De werkgeversbijdragen voor de RSZ zouden moeten worden afgebouwd tot maximum twintig procent.
- Een hervorming van de mechanismen die de evolutie van de loonmassa koppelen aan anciënniteit ten voordele van een loonsverhoging op basis van verdienste en prestaties.
- Een matiging van de effecten van de automatische loonindexering zou bekeken moeten worden.

Actie 2

Voer een beleid dat burgers en ondernemingen ondersteunt in hun toekomstplannen.

▷ AANBEVELING 4:

Werk een kader uit dat burgers toelaat te beleggen en te investeren voor hun pensioen.

Het is belangrijk dat de particuliere belegger de producten aangeboden krijgt die hem toelaten om zijn spaargeld optimaal te beheren en **zijn welvaart veilig te stellen na zijn pensionering**.

Onze voorstellen:

- Het reglementaire kader rond de Beveks dient zodanig aangepast te worden dat fondsen ook in bepaalde mate kunnen investeren in alternatieve niet-beursgenoteerde producten, zoals private placements. Hierdoor kunnen deze alternatieve producten ook op veilige wijze binnen het bereik van de particuliere belegger komen.
- De aanvullende pensioenen van de 2de pijler voor alle werknemers moeten verder gepromoot worden en het fiscale kader hiervoor moet stabiel blijven, zodat een voldoende opbouw van middelen mogelijk is met oog op hun pensioen.
- De 3de pensioenpijler moet versterkt worden om burgers te stimuleren zelf voor hun pensioen te sparen, en het fiscaal kader ervan moet stabiel gehouden worden.
- Stimuleer aandelenspaarplannen en maak ze aantrekkelijk.
- Er zou nagedacht kunnen worden over een nieuw fiscaal kader dat burgers ertoe aanzet om op doordachte wijze te beleggen (bijvoorbeeld een variant en actualisering van de wet Cooreman-Declercq) zodat bijkomende mogelijkheden worden ontwikkeld om spaargeld te activeren ten dienste van de reële economie.

▷ AANBEVELING 5:

Zorg ervoor dat de kredietmarkt zo efficiënt mogelijk kan blijven functioneren, en de maatschappelijke noden ondersteunt.²

Een aantal gerichte aanpassingen zorgen ervoor dat de kredietmarkt optimaal kan blijven functioneren en dat projecten effectief gefinancierd geraken.

Onze voorstellen:

- Artikel 91 in de wet op de consumentenkredieten moet veranderd worden om te vermijden dat de markt van renovatiekredieten kan stilvallen. Wanneer de kredietinstellingen mee aansprakelijk kunnen gesteld worden bij niet-conforme levering door een aannemer, kan dit er immers toe leiden dat kredietinstellingen terughoudend worden om voorschotten te verstrekken. Dit kan bijvoorbeeld ook het geval zijn bij renovatiekredieten, wat de realisatie van noodzakelijke energetische renovaties kan doen vertragen en bemoeilijken.
- De administratieve verplichtingen, zoals prospectusverplichtingen, moeten aangepast worden aan de realiteit van kleinere bedrijven. Dat kan hen toelaten hun financieringsbronnen uit te breiden en geeft hun de mogelijkheid om ook de voordelen te gebruiken die de Capital Markets Union zal bieden, vooral om dat deze zich ook zal richten op KMO's.
- Pas de huidige wet van 3 augustus 2012 betreffende bepaalde vormen van collectief beheer van beleggingsportefeuilles aan zodat synthetische effectisering/securitisatie mogelijk wordt in België. Op dit moment kan een Belgische institutionele instelling voor collectieve belegging enkel gebruikt worden in geval van een effectieve verkoop (zgn. true sale) van de activa aan het beleggingsvehikel (Special Purpose Vehicle 'SPV'). Bij een synthetische securitisatie vindt er daarentegen geen juridische overdracht van de vorderingen plaats, maar wordt uitsluitend het aan de vorderingen verbonden kredietrisico geheel of gedeeltelijk overgedragen met behulp van kredietderivaten of garanties.

▷ AANBEVELING 6:

Pas een beleid toe van “zelfde diensten, zelfde risico's, zelfde regels en toezicht” ten aanzien van nieuwe spelers die financiële diensten verlenen.³

De financiële wereld is, ingegeven door toegenomen regulering, innovatie en digitalisering, sterk veranderd. Kredieten aan consumenten, maar ook aan bedrijven, worden niet langer alleen aangeboden door de traditionele, sterk gereguleerde financiële instellingen, maar eveneens door totaal nieuwe spelers. Met de recente opkomst van de cryptomunten en -platformen bieden totaal nieuwe spelers bovendien volledige nieuwe financiële producten aan voor consumenten.

Het beleidsprincipe “**zelfde diensten, zelfde risico's, zelfde regels en toezicht**” moet consequent toegepast worden **om consumentenbescherming, de toepassing van antiwitwas-regels, cyberveiligheid en gezonde concurrentie te vrijwaren**. Dit is noodzakelijk om ervoor te zorgen dat de burgers dezelfde bescherming genieten, ongeacht de financiële dienstverlener waarop zij een beroep doen. Bovendien blijft zo ook het noodzakelijke vertrouwen in de financiële wereld bewaard. Dit gezegd, moet elke vorm van overregulering (gold-plating) worden vermeden om België niet te benadelen ten opzichte van de buurlanden.

² Zie in dit kader ook de verwante aanbevelingen 2.3 en 2.5.

³ De oproep tot een Level Playing Field komt ook terug in aanbevelingen 4.5, 6.3, 6.4 en 6.5

2

PARTNER IN

**EEN DUURZAME
MAATSCHAPPIJ**

MAATSCHAPPELIJKE NODEN

Verduurzaming is één van de belangrijkste onderwerpen en uitdagingen voor de maatschappij van vandaag. Als we doorgaan met produceren en leven zoals vandaag, dan zal de temperatuur op aarde verder stijgen en dit zal niet zonder gevolgen blijven voor onze economie en maatschappij. Om een leefbare planeet te garanderen voor onze kinderen en kleinkinderen, moet de temperatuurstijging binnen aanvaardbare grenzen gehouden worden.

De EU heeft in navolging van het klimaatakkoord van Parijs (COP21) vastgelegd dat ze tegen 2030 de uitstoot van broeikasgassen met minstens 55% wil verminderen in vergelijking met 1990 en tegen 2050 moet de netto CO₂ uitstoot naar nul gebracht zijn. Deze klimaatdoelstellingen kunnen we enkel halen mits een grondige omslag in onze wijze van energie opwekken en gebruiken.

DE ANTWOORDEN VAN DE FINANCIËLE SECTOR OP DEZE NODEN

De financiële sector draagt op verschillende manieren bij tot de verduurzaming van onze samenleving en heeft zelfs een sleutelpositie als facilitator in de klimaattransitie. De rol van de banken, als belangrijke schakel in die transitie, bestaat voornamelijk uit het kanaliseren van financiële middelen naar groene projecten, en het begeleiden van burgers en bedrijven hierin.

Banken vervullen hier een dubbele rol. Ze verschaffen enerzijds transparantie over het duurzame karakter van spaar- en beleggingsproducten waardoor consumenten een bewuste en geïnformeerde beslissing kunnen maken met betrekking tot hun beleggingen. Hierdoor wordt kapitaal gemobiliseerd en gestuurd naar investeringen die die klimaatdoelstellingen ondersteunen. Anderzijds kunnen banken via een vernieuwd aanbod van kredieten de consumenten en bedrijven ondersteunen en begeleiden om energetische renovaties door te voeren of een duurzame omslag te maken met hun bedrijf. Op beide fronten hebben de Belgische banken al belangrijke en noodzakelijke stappen gezet.

Wat duurzame spaar- en beleggingsproducten betreft, zien we de laatste jaren een toegenomen vraag en aanbod. De financiële sector heeft daarop ingespeeld met het “Towards Sustainability-label” dat tot doel heeft de consument wegwijs te maken in het aanbod van duurzame producten. Met het “Towards Sustainability-label” staat de sector aan de wieg van het meest omvattende en gerespecteerde duurzaamheidslabel in Europa.

De klimaatverandering en de overgang naar een koolstofarme economie hebben ook meer indirecte gevolgen voor banken. Blootstelling aan sectoren of ondernemingen die rechtstreeks of onrechtstreeks onderhevig zijn aan de fysieke gevolgen van de klimaattransitie, kunnen mogelijk verhoogde risico's vormen voor de krediet- en beleggingsportefeuilles. Wanneer de klimaatopwarming de economie beïnvloedt, dan moeten banken dit meenemen in hun risico-analyse en kredietverleningstrategie.

Om deze nieuwe risico's te kunnen meten hebben de banken nood aan de gegevens van hun klanten in verband met de duurzame aard van hun activiteiten. Febelfin, samen met andere actoren, onderzoekt hoe deze gegevens op een efficiënte en klantvriendelijke wijze verzameld kunnen worden. Daarnaast richt Febelfin zich ook tot de ondernemingen om hen te sensibiliseren voor het toekomstige belang van duurzaamheidsrapportering.

FEBELFIN ALS PARTNER VAN DE OVERHEID

Door duurzaamheid voorop te stellen wil de sector actief meewerken aan het in stand houden van een leefbare samenleving voor de toekomstige generaties. Maar banken kunnen die transitie echter niet alleen bewerkstelligen. Bank, bedrijven, gezinnen én overheden, zullen in de toekomst een grote gedeelde verantwoordelijkheid dragen. Alleen samen kunnen wij de economie draaiende houden en onze welvaart en planeet veiligstellen voor de toekomst. Febelfin wil dan ook volgende suggesties doen om die noodzakelijke maatschappelijke omslag mee te helpen realiseren.

Actie 1

Ondersteun de ontwikkeling van producten en instrumenten die de klimaattransitie mee helpen realiseren.

▷ AANBEVELING 1: Ondersteun het Towards Sustainability label voor duurzame financiële producten.

Het Towards Sustainability label wil de financiering naar duurzame producten leiden en meer houvast bieden aan de consument en niet-professionele institutionele beleggers die willen investeren in duurzame financiële producten. Het draagt ook het besef in zich dat een duurzame omslag op grote schaal een evolutief verhaal is waarin je iedereen wil meenemen, en dat je dus stapsgewijs tewerk moet gaan.

De overheid kan meehelpen om de kwaliteitsnorm en het label voor duurzame financiële producten op de Europese markt te promoten of om dit als goed voorbeeld naar voor te schuiven. De overheid kan het label positioneren als “best practice” voor een eengemaakt EU-duurzaamheidslabel.

Zoals reeds gebeurt door sommige lokale overheden, kunnen ook regionale en federale overheden, overheidsinstanties en investeringsvehikels het label gebruiken als **leidraad** voor hun eigen beleggingen.

▷ AANBEVELING 2: Richt een kenniscentrum op over de circulaire economie.

De circulaire economie is een van de bouwstenen die in de Europese Green deal opgenomen werd om de klimaatneutraliteit tegen 2050 te kunnen halen. Ondanks het feit dat er in de markt al circulaire projecten worden opgestart, is er toch nood aan een versnelde opschaling. In 2021 heeft de leasingsector in België zich reeds geëngageerd via een Charter om de ontwikkeling van de circulaire economie te helpen versnellen. De sector wil ervoor zorgen dat ondernemers, op zoek naar financiering voor een circulair project, sneller groen licht krijgen.

De overheid kan **een kenniscentrum oprichten dat informatie over de circulaire economie opbouwt, verzamelt en ter beschikking stelt**. Kennis over de circulaire economie is tot nu toe immers eerder beperkt en versnipperd. Dit kenniscentrum kan verder helpen om antwoorden te formuleren op de vele praktische vragen die bestaan, zoals bijvoorbeeld het gebruik van afschrijvingsregels. Het kan de juridische en fiscale kaders voor financiering (met inbegrip van leasing) in België vergelijken met die in het buitenland. Het kan eveneens oplossingen suggereren voor de beperking van de verzekerbaarheid van tweedehandsgoederen en relevante wijzigingen voorstellen in de regelgeving.

▷ **AANBEVELING 3:**
Ondersteun initiatieven voor de vergroening van residentiële woningen en bedrijfsgebouwen

Groene kredieten kunnen particulieren aanmoedigen om energiezuiniger te wonen. Energiebesparende renovaties aan het bestaande (en verouderde) Belgische woningpark zijn immers hoognodig om de klimaatdoelstellingen te halen.

Onze voorstellen:

- Er zijn tal van initiatieven van de overheden om renovaties aan te moedigen, of het zelf te verplichten indien er een verkoop plaatsvindt. De overheid kan bijkomende initiatieven nemen ten aanzien van de zittende eigenaars. De overheid kan ook in premies of belastingaftrek voorzien indien een energie audit wordt uitgevoerd.
- Werk mee aan de **ontwikkeling van innovatieve kredietformules** die energiebesparende investeringen financieren en deze ook promoten. Denk bijvoorbeeld aan **kredietformules voor mede-eigendommen** zoals appartementen die het gemakkelijker maken om gezamenlijk duurzame investeringen te doen.
- Stimuleer groene hypothecaire kredieten door **risicogebaseerde kapitaalvereisten** in te voeren voor kredieten die bijdragen tot duurzamere

woningen en bedrijfsvastgoed. Omdat de energiebesparende investeringen de waarde van het vastgoed verhogen, zorgt dit er immers voor dat het krediet een lager risico heeft. Dit laat ook toe dat de consument kan genieten van lagere rentevoeten voor groene leningen.

▷ **AANBEVELING 4:**
Creëer in partnerschap met de financiële sector de instrumenten om tot een “just transition” te komen

De transitie naar een duurzame economie kan maar slagen wanneer ze oog heeft voor de noden van elkeen in onze samenleving. Niet iedereen heeft immers de middelen beschikbaar om energetische renovaties uit te voeren, alsook niet de mogelijkheid om een lening hiervoor aan te gaan. Voor de banken kan dit moeilijkheden met zich meebrengen omdat zij omwille van regulatoire en prudentiële beperkingen deze leningen waarschijnlijk niet mogen of kunnen verstrekken. Het is dan ook nodig om de instrumenten te creëren die deze beperkingen kunnen doen overstijgen. Een **aangepaste vorm van subsidiëringen en garanties** vormen hiervoor de te onderzoeken pistes.

Actie 2

Help mee aan het beschikbaar maken van de benodigde data.

▷ AANBEVELING 5:

Maak de EPC-databanken bruikbaar voor meerdere doeleinden.

Informatie over de energie-efficiëntie van gebouwen van particulieren is cruciaal voor de banken in het kader van hun risicoanalyse en om aan hun rapporteringsverplichtingen te kunnen voldoen. Deze informatie bestaat in databanken bij de regionale overheden maar is evenwel niet op constante wijze beschikbaar voor de banken.

Onze voorstellen:

- **Maak rechtstreekse en geautomatiseerde toegang tot de gewestelijke bestanden mogelijk voor kredietverleners.** Met informatie omtrent de opgemaakte energieprestatiecertificaten (EPC) inzake particuliere woningen en commerciële gebouwen, kunnen betrouwbare, up-to-date en officiële informatie door kredietgevers in de interne bestanden opgeladen en bewaard worden.
- Kredietgevers moeten de mogelijkheid krijgen om EPC-informatie minstens gedurende de looptijd van het krediet (of de geldigheid van de waarborg) in de interne bestanden op te slaan en te gebruiken in het kader van het beheer van het dossier, maar tevens om te voldoen aan rapporteringsverplichtingen aan de toezichthouder.
- Er moet bovendien gewerkt worden aan een **uniforme definitie** van het EPC-kader over de regio's heen, afgestemd met de EU-taxonomie.
- Objectieve EPC-scores voor groot commercieel vastgoed is eveneens wenselijk om de energie efficiëntie van dat type vastgoed te bepalen.

▷ **AANBEVELING 6:**
Communiceer en creëer bewustwording bij het bedrijfsleven over belang van ESG rapportering en faciliteer de toegang tot de ESG-informatie

Toegespitste en relevante ESG-rapportering is een essentieel instrument voor bedrijven om hun duurzaamheidsprestaties te beheren en te monitoren. Het is een oefening die bijdraagt tot de blijvende competitiviteit van de onderneming in een snel veranderende economie en maatschappij. Transparantie over de duurzaamheidsstrategie zal een basisverwachting worden van allerhande stakeholders. Bovendien zal ESG-informatie over de onderneming, naast de gebruikelijke financiële informatie, gaan doorwegen in de krediet- en beleggingsbeslissingen van financiële instellingen.

- Er is nood aan de ontwikkeling van een **nationale, publiek toegankelijke databank** met gestandaardiseerde en uniforme duurzaamheidsinformatie (ESG) van Belgische ondernemingen. Dit kan bijvoorbeeld een uitbreiding zijn van de bestaande NBB balanscentrale voor financiële rapportering van ondernemingen. Gestroomlijnde toegang tot deze informatie zal financiële instellingen toelaten om enerzijds de duurzame projecten van ondernemingen gericht te ondersteunen, en anderzijds om duurzaamheid beter te integreren in hun risicobeheer.
- De overheid moet mee de verdere **bewustwording bij het bedrijfsleven** en de burgers helpen creëren over de noodzaak en de praktische gevolgen van de klimaattransitie.

- Gezien de veelheid en complexiteit van de huidige en toekomstige regelgeving moet een **transparante en eenvoudige communicatie** naar de ondernemingen gebeuren zodat deze op duidelijke wijze geïnformeerd worden over wat hun verplichtingen zijn. Maak hierbij duidelijk dat elke stakeholder een belangrijke verantwoordelijkheid heeft in de transitie naar een duurzame economie. Banken kunnen immers niet alleen verantwoordelijk worden gesteld als handhaver van het klimaatbeleid.
- Ondersteun en reik hulpmiddelen aan voor grote en kleine ondernemingen voor hun rapportering rond duurzaamheid. Een algemeen **gemeenschappelijk verduidelijkingskader** zorgt er bovendien voor dat de bedrijven van klein tot groot niet telkens opnieuw dezelfde info moeten verschaffen aan hun bankiers.
- Zorg voor een coherente integratie van de Europese regelgeving in de Belgische wetgeving, maar vermijdt hierbij gold plating.

Actie 3

Hou rekening met een aantal leidende principes die nodig zijn om de omslag naar een duurzame economie te laten slagen.

▷ AANBEVELING 7:

Wees gradueel, en zorg voor een voorspelbaar en uniform regelgevend kader

Gradualiteit, risicomanagement én winstgevendheid zijn leidende principes bij de uitrol van de duurzaamheidsstrategie. Banken kunnen een hefboom naar een duurzame samenleving en een “just transition” zijn, maar het is essentieel om de bijhorende risico’s te beheersen. Wanneer we de transitie op een té weinig graduele wijze uitvoeren, kan dit net risicoverhogend werken en zelfs nefast worden voor de verduurzaming van de economie.

Een duurzaam partnerschap tussen alle overheden en economische actoren is noodzakelijk. Duurzame investeringen gebeuren met het oog op een lange termijn rendabiliteit. Dat vereist voorspelbaarheid, voorzienbaarheid en stabiliteit van het beleid en het regelgevende kader. Het retroactief terugkomen op gemaakte afspraken is nefast voor een duurzame transitie.

Aansluitend hierbij is het belangrijk om een voldoende uniformiteit in de besluitvorming te hebben. Tegenspraak of afwijkingen werken vertragend en zorgen voor rechtsonzekerheid. Dit is van belang op elk beleidsniveau, van Europa tot de gemeenten. Goldplating moet daarbij vermeden worden.

3

PARTNER IN

**EEN BETROUWBARE,
EFFICIËNTE EN VEILIGE
ECONOMIE**

MAATSCHAPPELIJKE NODEN

Veiligheid en vertrouwen zijn fundamentele bouwstenen van onze samenleving. Helaas zijn deze niet vanzelfsprekend, en wordt het gevoel van veiligheid soms aangetast door criminelen en fraudeurs.

Doordat we meer dan ooit online gaan, doet de criminaliteit zich ook steeds meer online voor. Het aantal bankovervallen valt bijna terug tot nul, terwijl het aantal gevallen van online fraude stijgt.

Deze verschuiving vergt een aanpassingsvermogen vanuit de maatschappij met concrete acties, adequate en aangepaste wetgeving en een continue waakzaamheid.

Dit geldt eveneens voor de strijd tegen witwassen. De linken tussen fraude, georganiseerde criminaliteit en terrorisme vormen een belangrijke bedreiging voor de veiligheid van burgers en bedrijven. De betrokken criminele bendes gebruiken de opbrengsten van fraude om andere schadelijke en illegale activiteiten te financieren en veroorzaken daarmee leed en schade aan onze samenleving.

DE ANTWOORDEN VAN DE FINANCIËLE SECTOR OP DEZE NODEN

Veiligheid, betrouwbaarheid en efficiëntie zijn een absolute topprioriteit voor Belgische banken. Banken hebben verschillende systemen ingebouwd om transacties veilig te laten verlopen en online fraude naar aanleiding van phishing zoveel mogelijk te voorkomen. Zo is er sinds een tiental jaar een tweestapsverificatie vereist bij online en mobiel bankieren. De Belgische banksector was hierin koploper. Banken investeren bovendien op continue basis in intensieve monitoring en maken op die manier veel schade ongedaan. Deze inspanningen werpen hun vruchten af: 75% van alle frauduleuze overschrijvingen (waarvoor een gefishte responsecode wordt gebruikt) wordt door de banken gedetecteerd, geblokkeerd of teruggevorderd.

De banksector probeert ook steeds meer een **technologische dam op te werpen tegen fraude**, en werkt onder andere aan een IBAN-namecheck in de strijd tegen factuurfraude.

Veiligheid ligt ook deels in de handen van de burgers en ondernemingen zelf, en om die reden zijn sensibiliseringscampagnes van groot belang. Wanneer burgers geïnformeerd worden en de juiste handvaten aangereikt krijgen om zich te beschermen tegen online fraude, zijn ze ook beter in staat om alle mogelijke valstrikken te vermijden. Febelfin werkt dan ook sterk op preventie tegen online fraude door frequent bewustwordingscampagnes via verschillende mediakanalen te lanceren en te waarschuwen tegen opkomende vormen van cybercriminaliteit.

Banken bieden tot slot ook een continue klantendienst aan in geval van online fraude. De banken zijn 24/7 bereikbaar via speciale fraudenummers. Banken kunnen dan onmiddellijk de bankapplicaties van hun klant blokkeren als hij/zij vermoeden heeft van misbruik ervan.

Banken spelen vandaag een **sleutelrol** bij het opsporen van financiële fraude. Door de complexiteit van de financiële wereld en de veelheid aan transacties is het voor de overheid onmogelijk om die controle voldoende effectief uit te voeren. Die controle wordt daarom via de antiwitwaswetgeving bij de financiële wereld gelegd die hierdoor een belangrijke poortwachtersfunctie heeft. De banken nemen hun verantwoordelijkheid bijzonder ernstig, en hebben de voorbije jaren enorme investeringen gedaan in personeel en infrastructuur. De cijfers van de CFI (Cel voor Financiële Informatieverwerking) bevestigen het effect van de inspanningen van de banken. In 2021 waren de kredietinstellingen goed voor 21.624 meldingen aan de CFI. Dit is ongeveer 10 meldingen per werkdag en betekent een stijging van meer dan 20% op 1 jaar tijd. Hiermee wordt 46,67% van alle meldingen door de banken gedaan en zijn 79,8% van alle doormeldingen aan de gerechtelijke overheden afkomstig van de kredietinstellingen.

In de strijd tegen witwassen en online fraude zijn banken maar één onderdeel van een ruimer geheel. Vanuit dit besef is het AML-platform in 2021 op vraag van Febelfin opgericht. Via dit platform wisselen de verschillende partners, Febelfin, Assuralia, CFI, FSMA, NBB en de overheid, gerichte informatie uit om tot een beter inzicht te komen en snel gepaste maatregelen te kunnen nemen.

FEBELFIN ALS PARTNER VAN DE OVERHEID

Doorgedreven samenwerking en gedeelde verantwoordelijk zijn essentieel in de strijd tegen financiële criminaliteit. De sector wil samen met de overheid en alle betrokken stakeholders de strijd tegen financiële criminaliteit opvoeren. Om dit te realiseren is er nood aan een beter wetgevend kader met de mogelijkheid tot meer informatie-uitwisseling en moeten er voldoende middelen beschikbaar gemaakt worden.

Daarom vestigen we, als Febelfin, graag de aandacht op een aantal elementen die de veiligheid en het vertrouwen van onze burgers en bedrijven kunnen verhogen.

Actie 1

Zorg voor een efficiënte en vlotte informatie-uitwisseling inzake online fraude.

▷ **AANBEVELING 1:**

Ondersteun een incidentenwaarschuwingsregister om gegevensuitwisseling over betaal- en cyberfraude te vergemakkelijken.

De financiële sector pleit voor een incidentenwaarschuwingsregister met een wettelijk kader voor de uitwisseling tussen financiële instellingen van bepaalde fraudegegevens zoals identiteitsgegevens van personen die betrokken zijn in een betalings- of kredietincident. De sector vraagt steun voor een wet om dit passend te omkaderen op het vlak van privacy.

▷ **AANBEVELING 2:**

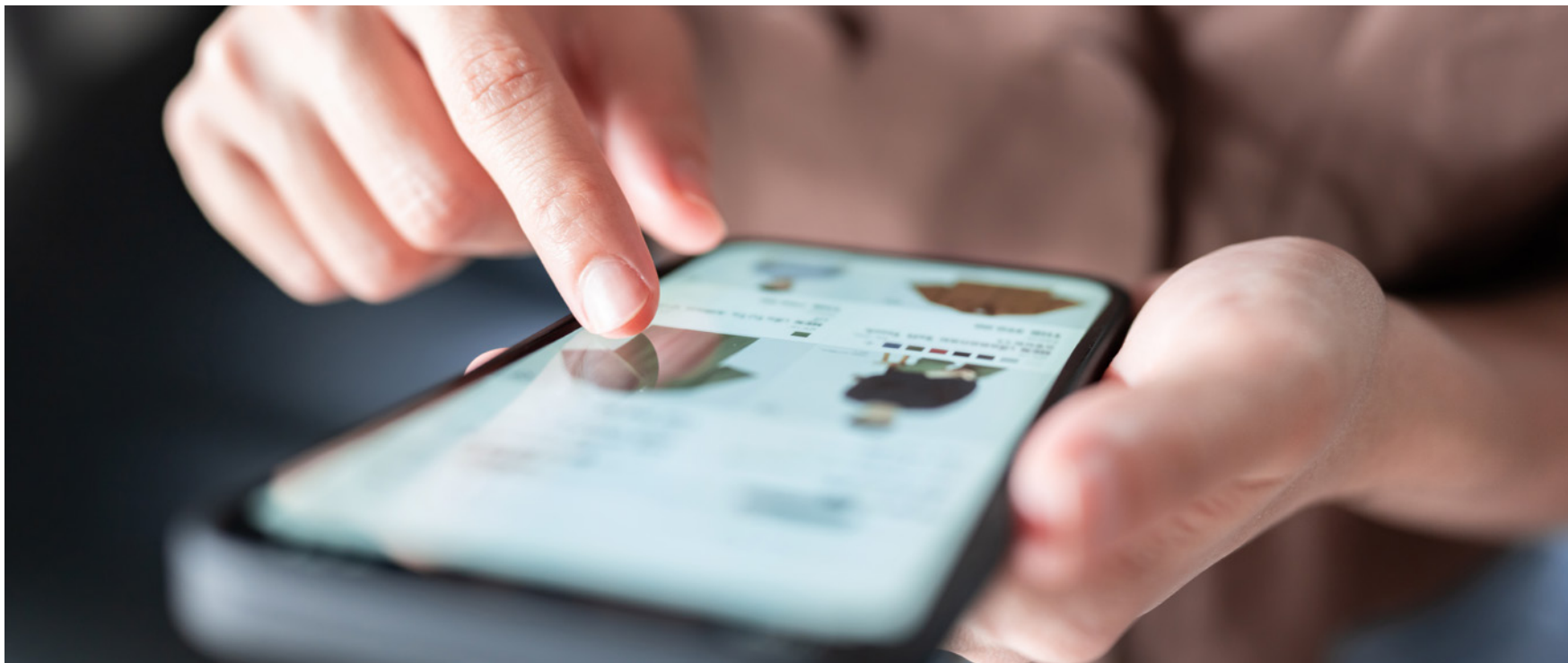
Versterk de samenwerking tussen alle stakeholders.

In kader van de fraudebestrijding stellen we vast dat nieuwe patronen in betalingsfraude opduiken. Deze vereisen nieuwe regels die de betalingsdianstaaubieders (waaronder banken) de mogelijkheid bieden om specifieke informatie mee te delen over fraudegevallen en pogingen daartoe (zgn. doorsluisrekeningen van geldezels). Om de betalingsdianstaaubieders beter in staat te stellen om fraude te bestrijden, dient **de uitwisseling van informatie tussen openbare en privéactoren te verbeteren**, en dienen alle relevante spelers, waaronder zeker ook de niet-bancaire betaalproviders, te worden verplicht hun medewerking te verlenen aan fraudeonderzoek en -preventie. Dit zou het vertrouwen en de veiligheid van de markt voor betalingsdiensten helpen vergroten.

Onze voorstellen:

- Online fraude kan alleen maar bestreden worden door de samenwerking van alle stakeholders: de financiële wereld, de niet-bancaire betaalproviders, de telecomsector, de handelaars en de overheid in zijn regelgevende, opsporende en sanctionerende bevoegdheid. Deze partijen zijn medeverantwoordelijk om de steeds veranderende vormen van misdaad afdoende te bestrijden en de burgers te beschermen.

- **Responsabiliseer alle stakeholders.** Bijvoorbeeld: de telecomsector moet de pogingen van fraudeurs om potentiële slachtoffers te contacteren afdoende detecteren en blokkeren.
- De politie en parket dienen voldoende middelen te hebben om op te treden tegen dergelijke criminaliteit zodat de perceptie van straffeloosheid verdwijnt.
- Richt een cybersecurity forum op dat is samengesteld uit cybersecurity verantwoordelijken van alle stakeholders. Dit forum is nodig om de ontwikkelingen op het vlak van cyberveiligheid op hoog niveau op te volgen, het cyberveiligheidsbeleid van de regering vorm te geven en om samen met de overheid te werken aan de ontwikkeling van beleidsmaatregelen.

Actie 2

Zorg voor een kader om de toepassing van AML-regels zo efficiënt mogelijk te maken.

▷ AANBEVELING 3:

Faciliteer de uitwisseling van AML-informatie tussen onderworpen entiteiten aan de witwaswet.

In het kader van de strijd tegen witwassen is een verdere uitbouw van de samenwerking tussen de overheid en de banken noodzakelijk. In 2021 werd het AML-platform succesvol opgericht waardoor de belangrijkste private en publieke stakeholders elkaar kunnen ontmoeten en best practices uitwisselen op vlak van witwassen. Dit komt de maatschappij ten goede aangezien de witwascriminaliteit nog efficiënter wordt aangepakt maar kan zeker nog verder versterkt worden.

Onze voorstellen:

- Geef de antiwitwascel (CFI) de **juiste wettelijke handvaten om meer informatie te kunnen delen met entiteiten die onderworpen zijn aan de antiwitwaswet** (banken, verzekeraars, betalingsinstellingen, voetbalclubs...). Banken zouden consequent feedback moeten krijgen over hun melding aan de CFI. De banken ontvangen enkel een ontvangstbevestiging maar het zou interessant zijn om meer informatie te krijgen over de status van de melding: was het een nuttige melding, welke informatie ontbrak, ... Dergelijke systematische feedback zou ook de kwaliteit van meldingen verhogen. Daarnaast zouden banken ook kennis moeten hebben van de meldingen die er gebeuren bij de CFI door andere onderworpen entiteiten. We menen dat deze meldingen zullen toelaten sneller verdachte transacties op te merken en witwasverrichtingen te verhinderen.
- Vergroot de mogelijkheid voor instellingen met een poortwachtersfunctie, zoals banken, om **onderling meer informatie te kunnen uitwisselen**. Op dit moment is dergelijke uitwisseling beperkt tot situaties waar beide banken of verzekeraars eenzelfde klant hebben of eenzelfde transactie verwerken. Dit zou moeten verruimd worden door de aanpassing van de Europese en Belgische antiwitwaswetgeving.

▷ **AANBEVELING 4:** **Behoud de UBO-identificatiedrempel op 25%.**

In het kader van de huidige Europese onderhandelingen over de nieuwe antiwitwaswetgeving is er sprake van de invoering van een lagere identificatiedrempel. Nu moeten alleen de aandeelhouders met een participatie groter dan 25% door de banken geïdentificeerd worden als de uiteindelijke begunstigden. Een verlaging van dit aandeelhoudersparticipatiepercentage leidt tot meer administratieve lasten en maakt het voor bedrijven moeilijker om rekeningen te openen, aangezien de informatie over deze UBO's moeilijker te verkrijgen zal zijn. We pleiten er dus voor om het percentage van aandeelhoudersparticipatie te behouden op 25% zoals vandaag voorzien in de antiwitwaswet.

▷ **AANBEVELING 5:** **Vermijd derisking via aangepaste regels, nieuwe databronnen en aangepaste administratieve en strafrechtelijke sancties.**

Banken zijn poortwachters van het financiële systeem en willen maximaal criminelen de toegang ontzeggen tot het financiële systeem. De regels hieromtrent worden ieder jaar strenger en de druk op de banken om deze poortwachtersrol nog meer op te nemen wordt opgevoerd.

Als banken deze specifieke antiwitwasregels niet naleven dreigen bovendien grote sancties⁴. Regels moeten uiteraard gepaard gaan met afschrikkende sancties, maar het is oppassen voor ongewenste neveneffecten. In extreme gevallen zorgen onevenredige risico's ervoor dat financiële instellingen zich volledig terugtrekken uit bepaalde diensten. Dit wordt gekwalificeerd als "derisking" en als gevolg hiervan klagen bepaalde sectoren de voorbije jaren over een moeilijkere toegang tot bankdiensten. De toezichthouder heeft banken duidelijke regels opgelegd over hoe beslissingen tot

beëindigen van een klantenrelatie omkaderd moeten worden teneinde de derisking kwalificatie te vermijden.

Banken ervaren een **spanningsveld** tussen beide maatschappelijke verwachtingen. Enerzijds vraagt men hen de poortwachtersrol maximaal op te nemen en de strijd tegen criminaliteit te versterken. Anderzijds moet derisking vermeden worden en moeten alle ondernemingen toegang krijgen tot betaalrekeningen.

We formuleren daarom enkele algemene principes om "derisking" te vermijden:

- Strafrechtelijke sancties moeten een ultieme remedie blijven.
- **Administratieve sancties moeten de voorkeur krijgen**, wegens hun snelle uitkomst en meer efficiënte procedures.
- Het sanctiearsenaal moet de vergelijking doorstaan met onze buurlanden.
- Heb oog voor de rechten van verdediging en uitputting van beroepsmogelijkheden voordat sancties onomkeerbare gevolgen met zich meebrengen.

▷ **AANBEVELING 6:** **Voorzie een verjaringstermijn voor witwasmisdrijven in het strafwetboek.**

In het huidige strafwetboek wordt het witwasmisdrijf begaan van zodra een persoon daden met betrekking tot het beheer van activa van criminele herkomst stelt, terwijl hij de herkomst ervan kende of moest kennen. Dit betekent dat het misdrijf aanhoudt zolang de witgewassen gelden niet in beslag genomen, teruggegeven of verbeurd verklaard worden (het misdrijf wordt in zekere zin onverjaarbaar). Dat is logisch in hoofde van de dader van het basismisdrijf, in die zin dat het misdrijf niet mag lonen, zelfs niet na verloop van enige tijd.

⁴ cfr. Houston case ING Nederland – boete € 775 miljoen

Maar dat zou niet mogen gelden voor iedere rechtsopvolger van hem of iedere derde die te goeder trouw betrokken is. Na enige tijd kan het voor erfgenamen of voor een bank een zeer lastige opgave blijken om de herkomst te achterhalen van de gelden die na een lange tijd in hun bezit of onder hun beheer gekomen zijn. Wanneer zij daartoe niet overgaan, stellen zij zich bloot aan vervolging wegens witwassen in geval van ernstige twijfel aan de legale herkomst van die gelden. Maar zij beschikken niet over dezelfde middelen als de politieke of justitiële autoriteiten om onderzoek te doen naar die herkomst. Daarom pleiten we voor de invoering van een verjaringstermijn van tien jaar voor erfgenamen en derden die te goeder trouw betrokken zijn bij het witwasmisdrijf.

▷ **AANBEVELING 7:**

Pas verzachtende omstandigheden toe in geval van een inbreuk op AML-regels door hoge AML-risicoklanten

Als kredietinstellingen een zakenrelatie opstarten met klanten uit bepaalde hoge risicosectoren, bv. in kader van de nieuwe wet die hen verplicht basisbankdiensten te leveren aan dergelijke ondernemingen, dan mag de verantwoordelijkheid niet uitsluitend op hen komen te liggen indien uiteindelijk blijkt dat die zakenrelatie een witwasmisdrijf heeft gepleegd via de bank.

Er zou zowel op niveau van strafrechtelijke en administratieve sancties rekening moeten gehouden worden met de verhoging van deze antiwitwasrisico's die verbonden zijn aan deze zakenrelaties. De hoge sancties kunnen niet als een zwaard van Damocles boven de kredietinstelling blijven hangen. Dit kan door de verzachtende omstandigheden toe te passen die de wetgeving vandaag reeds voorziet voor administratieve sancties maar ook door het zware strafrechtelijke kader aan te passen met dat doeleinde.

▷ **AANBEVELING 8:**

Faciliteer de uitbouw van een databank met de namen van “Politiek Prominente Personen” (zgn. PEP-databank) en breidt de PEP-definitie niet uit

Banken zijn conform de antiwitwaswetgeving verplicht om de identiteit van klanten met een bepaalde politieke functie of mandaat als “politiek prominente personen” te verifiëren en een verhoogde waakzaamheid toe te passen (d.w.z. meer frequente antiwitwascontroles voorzien in hun procedures). Er bestaat evenwel geen duidelijk verificatiemiddel om deze hoedanigheid na te gaan waardoor heel veel relaties met PEP's geblokkeerd geraken.

Onze voorstellen:

- Werk, in de strijd tegen witwassen, aan een database met personen die als PEP kwalificeren. Er bestaat vandaag al een lijst met functies die aan de basis liggen van de PEP-kwalificatie (cfr. bijlage II bij de antiwitwaswet van 17 september 2018). Dit zou verbonden moeten worden met de overheidsdatabank “Regimand” die wordt bijgehouden door het Rekenhof en de politieke mandaten omvat.
- Geef banken vervolgens toegang tot deze databank zodat het duidelijk wordt (i) welke personen gekwalificeerd moeten worden als een politiek prominente persoon en (ii) welke personen niet langer een politiek mandaat uitoefenen zodat deze kwalificatie kan gestopt worden in hoofde van de bank. Dit verhindert dat de klant telkens zelf deze verklaringen moet invullen en informatie moet overmaken aan de bank en zorgt ervoor dat rekeningen niet geblokkeerd geraken indien de klant deze informatie niet zou aanleveren.
- In het EU AML-package is ook sprake van een bredere PEP-definitie. De huidige definitie is al heel ruim en omvat bv. ook alle familieleden van de PEP. Financiële instellingen worden verplicht heel veel vragen te stellen teneinde de PEP-identificatie correct uit te voeren conform de wetgeving. Dit leidt tot klachten van klanten die dit als privacy-verstorend ervaren. We pleiten voor het behoud van de huidige PEP-definitie.

4

PARTNER IN

**EEN INNOVATIEVE,
DATA-GEDREVEN EN
DIGITALE MAATSCHAPPIJ**

MAATSCHAPPELIJKE NODEN

De digitalisering van de maatschappij is alomtegenwoordig en de digitale technologie heeft onze samenleving fundamenteel veranderd. Deze veranderingen zijn onomkeerbaar en beïnvloeden quasi elk aspect van ons leven.

Het is duidelijk dat de maatschappij deze digitale evolutie ook omarmt. Ze biedt immers tal van voordelen aan burgers en bedrijven. Dit is nog zeer duidelijk gebleken tijdens de covid crisis. Door de digitale technologie wordt onze economie veel weerbaarder, efficiënter en stijgt het gebruiksgemak voor de consumenten.

Ook de Europese Commissie maakt van verdere digitalisering één van de speerpunten van haar beleid. Dit bleek helder uit het “Next Generation EU”-hulppakket. Minstens 20% van de voor financiering ingediende projecten in dit kader dienden betrekking te hebben op investeringen voor verdere digitalisering om aanspraak te kunnen maken op de Europese subsidies. Kortom, digitalisering en innovatie gaan hand in hand, en zijn essentieel om de welvaart van onze economie te vrijwaren.

DE ANTWOORDEN VAN DE FINANCIËLE SECTOR OP DEZE NODEN

De Belgische banksector is altijd al een sterke innovator geweest. In de jaren 70 en 80 van de vorige eeuw was de sector dankzij doorgedreven interbancaire samenwerking Europees koploper in het digitaal betaalverkeer (denk maar aan de gestructureerde mededeling, Bancontact, Euroclear, enzovoort). Het afgelopen decennium heeft de Belgische financiële sector de digitale evolutie met succes omarmd. Op enkele jaren tijd zijn het online en mobiel bankieren niet meer weg te denken. Bovendien staan de Belgische banken aan de top in de wereld wat de ontwikkeling van bankapps⁵ betreft.

Een van de elementen achter het succes van onze apps is het puur Belgische “Itsme”. Dit efficiënte en vertrouwde authenticatiesysteem is het resultaat van een partnerschap, tussen de overheid, de banksector en de telecomsector. Door zijn eenvoud en veiligheid is het een uiterst succesvolle ontwikkeling en vormt het een unicum in Europa.

Ook in het pure betaalverkeer is de technologische evolutie duidelijk. We zien overal in Europa een dalende evolutie in het gebruik van cash ten voordele van digitale betaalmogelijkheden. Die mogelijkheden zijn de laatste jaren dan ook sterk toegenomen.

Een bijkomend voordeel van de informatisering is de toegenomen snelheid van de betalingen. Instantoverschrijvingen waarbij het geld van de betaling binnen enkele seconden op de rekening van de begunstigde staat, worden meer en meer de norm.

Digitalisering betekent ook het groeiende belang van de data-economie. Door de sterke ontwikkeling van het internet of things waarbij digitale applicaties constant met elkaar geconnecteerd zijn, wordt er dagelijks een enorme massa aan gegevens gecreëerd. De banken plaatsen privacy en databescherming bijzonder hoog op de agenda, en zijn instellingen die heel vertrouwelijk omgaan met de gegevens van hun klanten.

Tot slot zien we ook dat banken zich vertrouwd maken met nieuwe technieken zoals blockchain en smart contracts en dat ze klantgerichte toepassingen hiervoor ontwikkelen. Ze staan aan de grens van technologische innovatie en ze slagen erin om deze verschillende innovaties succesvol te integreren in hun zakenmodellen.

⁵ Bron: Sia Partners, 2022 International mobile banking benchmark.

FEBELFIN ALS PARTNER VAN DE OVERHEID

De omslag van een traditionele naar een digitale economie is een fundamentele en grote verandering. Febelfin wil dan ook graag een partner zijn van de overheid om de transitie naar een digitale en innovatieve economie mee te helpen uitbouwen.

Op basis van de ervaringen van onze sector willen we een aantal suggesties naar voor schuiven, die deze transformatie beter en gemakkelijker te laten verlopen.

Actie 1

Zet in op verdere digitalisering.

▷ AANBEVELING 1:

Neem als overheid een voorbeeldrol op en zorg ervoor dat wetgeving ‘futureproof’ is.

De overheid moet in het kader van e-government een voorbeeldrol opnemen en mobiele identificatieoplossingen, betaaloplossingen en digitale infrastructuur volop integreren in de eigen dienstverlening aan burgers en ondernemingen. Daarbij hoeft de overheid deze oplossingen niet steeds zelf uit te werken maar kan zij ook beroep doen op betrouwbare private spelers, zoals ook gebeurd is bij de ontwikkeling van Itsme.

- De digitalisering van financiële diensten gaat vaak gepaard met complexe vraagstukken over de toepassing van regels. Onduidelijke regels hinderen innovatie en dat is slecht voor de consument. Zorg er daarom voor dat **regelgevers een ondersteunende rol spelen** bij de ontwikkeling van innovatieve oplossingen, bijvoorbeeld via regulatory sandboxes.
- In het kader van de tweede evaluatie van de wet van 21 december 2017 op de kmo-financiering en van de gedragscode tussen kmo's en de kredietsector is er sprake van bijkomende verbeterpunten. Dit omvat o.a. het verplicht ‘overlopen’ van begeleidings- en steunmaatregelen. Dit staat evenwel haaks op de automatisering en digitalisering van het kredietproces. De wetgeving moet op deze punten ook **“future proof”** gemaakt worden en de digitalisering incorporeren.

▷ **AANBEVELING 2:**
**Ondersteun de verdere digitalisering van het
 betaalverkeer.⁶**

We stellen een dalend gebruik van cash geld vast de voorbije jaren. Vergelijken we met 10 jaar geleden, dan zien we een halvering van het aantal geldafhalingen in België. Het digitale betalen raakte steeds meer ingeburgerd, wat een positieve invloed heeft op de reductie van de maatschappelijke kosten die verbonden zijn met cash geld (zoals de kostprijs van de informele economie en de kosten voor beveiliging en controle). Digitale betaaloplossingen dienen verder gepromoot te worden, zonder hiermee evenwel cash volledig te willen vervangen. De voldoende toegang tot cash blijft nog altijd een belangrijke doelstelling van de financiële sector.

▷ **AANBEVELING 3:**
**Analyseer de digitale euro kritisch en ga maar over tot
 introductie als er een concrete meerwaarde is voor de
 consument.**

Ontwikkelingen in de cryptowereld en de groeiende populariteit van stablecoins veranderen het financiële landschap snel. Dit brengt kansen, maar ook risico's met zich mee. Private stablecoins kunnen bijvoorbeeld de soevereiniteit van het monetaire beleid ondermijnen. Het antwoord van de ECB hierop is de creatie van een eigen digitale munt. De invoering van de digitale euro is echter een project met grote en belangrijke technologische, financiële en economische vragen.

Onze aanbevelingen:

- Het is belangrijk dat de invoering van de digitale euro gebaseerd is op een **kosten-batenanalyse** waarin rekening wordt gehouden met de financiële stabiliteit van het bankwezen, de impact op het huidige betalingslandschap, de behoeften van Europese consumenten en bedrijven en de toegevoegde waarde die een digitale euro zou opleveren. Daarom is een grondige dialoog met de financiële instellingen nodig en als de toegevoegde waarde van de digitale euro niet duidelijk kan worden aangetoond, mag deze niet worden ingevoerd.
- Bovendien wordt aanbevolen om de bovengenoemde analyse niet te beperken tot retail toepassingen van de digitale euro, maar ook de nodige aandacht te besteden aan **wholesale use cases**, vooral gezien de belangrijke infrastructurele rol die bepaalde Belgische financiële instellingen spelen. Een digitale euro kan in deze context interessant zijn en een meerwaarde opleveren wanneer hij gebruikt wordt in het cash luik bij settlement van securities. Dit zou dan toelaten om afwikkeling van handelspapier via een Distributed Ledger Technologie te laten verlopen.

⁶ Deze aanbeveling staat in nauw verband met de aanbevelingen over inclusie 5.1 en financiële geletterdheid 5.2

Actie 2

Creër het noodzakelijke kader voor een sterke data economie.

Binnen de technologische ontwikkelingen zijn data centraal geworden. Data gedreven innovaties vormen immers tal van opportuniteiten voor de hele maatschappij.

Om deze te kunnen realiseren is een betere toegang en een toegestaan hergebruik van gegevens van groot belang. Dit is trouwens wat de Europese Commissie ertoe gebracht heeft om de voorbije jaren wetgevende initiatieven te nemen om de “data” trachten te ontsluiten, financiële data te delen en een Europese data-economie te creëren⁷.

Naast sector-overschrijdende initiatieven, wordt het ontsluiten van data verder ook nog specifiek voor sommige sectoren voorzien. Dit is het geval voor de financiële sector die nu al tal van gegevens met de overheden en toezicht-houders moet delen of die betalingstransactiegegevens met derde partijen moet delen als de klant het vraagt. De Europese Commissie heeft de ambitie om de toegang tot financiële data verder uit te breiden, o.a. via de oprichting van een Europese financiële data ruimte en het opzetten van een Open Finance Framework die het delen van andere financiële data zou inhouden.

In kader van de Payment Services Directive 2 (PSD2) review die loopt op Europees niveau is het dan ook van belang om op nationaal niveau na te gaan hoe we deze Richtlijn kunnen optimaliseren. Vanuit nationaal oogpunt is het belangrijk om te waken over de Belgische positie binnen Europa.

⁷ Dit heeft ze gedaan aan de hand van horizontale wetgevingen zoals de Open Data Directive voor de publieke sector, de General Data Protection Regulation en heel recentelijk nog via de Data Governance Act, de Digital Markets Act, en het voorstel tot Data Act (Europese Data Strategy van 2020).

▷ AANBEVELING 4:

Baseer de Belgische datastrategie op de Europese teksten en zorg daarbij altijd voor een eerlijk en gelijkspelveld met betrekking tot betaaldata.

Maak gebruik van alle Europese teksten om de toegang tot en het hergebruik van de data van de publieke sector zoveel mogelijk te benutten in het voordeel van de maatschappij (bv. Open Data and re-use of the public sector information Directive & the Data Governance Act, GDPR...)

Onze voorstellen:

- In het kader van de implementatie van de Data Governance Act, wees aandachtig voor duidelijke data governance en gemakkelijke toegang tot data voor bedrijven en particulieren (federaal >< regionaal), voor de datakwaliteit en interoperabiliteit;
- **Raadpleeg de betrokken stakeholders** zoveel als mogelijk (bedrijven, particulieren en de verschillende betrokken autoriteiten en toezichhouders) om alle operationele maar ook juridische onzekerheden tijdig uit te klaren. In dat opzicht kan de financiële sector een gesprekspartner zijn gelet op haar jaren ervaring inzake het delen van data;
- Zorg voor een evenwicht tussen consumentenbescherming en innovatie, het ene sluit immers het andere niet uit.
- Het is duidelijk dat **PSD2** een ongelijk speelveld heeft gecreëerd. Banken werden gedwongen de betalingsgegevens van hun klanten open te stellen zonder enige vorm van vergoeding voor het opbouwen en onderhouden van een dure infrastructuur zonder dat er vanwege de klant een vraag is naar zo'n systeem. Tegelijk komen de voordelen voorname-lijk ten goede aan externe (vaak buitenlandse) aanbieders. Deze situatie dient rechtgezet te worden. De oplossing moet een beter evenwicht zien te vinden, met een eerlijke verdeling van waarde en risico, en waarin alle marktdeelnemers de mogelijkheid hebben om voor hun dienstverlening een billijke vergoeding te ontvangen.

▷ AANBEVELING 5:

Pas het “only once” principe consequent toe en faciliteer de ontsluiting van informatie van klanten (particulieren, ondernemingen)

Teneinde de administratieve vereenvoudiging te bevorderen zou het “only once” principe consequent als toetssteen gebruikt moeten worden, hetzij bij het aanleveren van data en rapporteringen door financiële instellingen, hetzij bij het gebruik maken van (KYC) informatie beschikbaar in publieke databanken. Zo wordt vermeden dat burgers en ondernemingen steeds opnieuw dezelfde (identificatie)gegevens dienen mee te delen in het geval deze gegevens reeds aan een andere administratie werden overgemaakt.

In België is er reeds een wet die dit principe vooropstelt en de sector meent dat dit principe verder consequent kan toegepast en uitgerold worden, o.a. via de volgende aanbevelingen.

Actie 3

Faciliteer de toegang tot het rijksregister, Kruispuntbank Ondernemingen & het UBO register.⁸

▷ AANBEVELING 6:

De overheid moet actief meewerken aan de uitbouw van initiatieven die bedoeld zijn om ondernemingsinformatie gemakkelijker te ontsluiten en te beheren

In het kader van hun poortwachtersfunctie maar ook om een goed kredietrisicobeleid te kunnen voeren hebben financiële instellingen geactualiseerde informatie nodig over hun klanten. Met betrekking tot bedrijven heeft de overheid de Kruispuntbank Ondernemingen (KBO) opgericht. Deze databank zou een centrale rol moeten kunnen spelen bij het opzoeken van bedrijfsgegevens.

Onze voorstellen:

- **Maak van de Kruispuntbank Ondernemingen (KBO) een performante en authentieke bron van informatie over ondernemingen**, met inbegrip van informatie over de lasthebbers en mandaathouders van ondernemingen.
- Koppel dit aan de uitbouw van een performant en gebruiksvriendelijk register van de uiteindelijk begunstigde personen in het kader van de omzetting van de vierde antiwitwasrichtlijn.
- Digitaliseer de publicatie van ondernemingsinformatie en zorg ervoor dat de bronnen van ondernemingsinformatie (KBO, Ultimate Beneficial Owner-register (UBO-register), register van statuten voor vennootschappen) elektronisch toegankelijk zijn en dat gegevens eenvoudig kunnen worden overgedragen ("open data"). Relevante informatie uit die bronnen moet worden geïntegreerd in de KBO. Die informatie moet kunnen worden gebruikt om apps te ontwikkelen waarmee ondernemingen zich online kunnen identificeren en hun volmacht houders kunnen beheren.
- Zorg ervoor dat deze projecten schaalbaar worden door deze oplossingen als overheid actief te integreren in de e-government en digitale interacties met burgers en ondernemingen. Maak hierbij actief gebruik van de hefboom die "Itsme" biedt. Dit laat het veilig en efficiënt delen van data mogelijk wat de dienstverlening aan burgers en bedrijven ten goede komt.

⁸ Naast deze actie en de aanbevelingen die er onder vallen, hebben ook aanbevelingen 2.5, 2.6 en 3.8 betrekking op data en toegang tot data.

▷ **AANBEVELING 7:** **Faciliteer toegang tot het Rijksregister voor banken en digital identity providers**

In onze digitale wereld van vandaag is toegang tot correcte en verifieerbare identificatiegegevens absoluut noodzakelijk geworden.

Om een persoon correct te kunnen identificeren, moeten niet alleen initieel nauwkeurige identiteitsgegevens worden verzameld, maar moeten deze ook regelmatig worden geactualiseerd. In 2018 heeft de Belgische regelgever deze behoefte erkend door specifieke private instellingen (zoals banken en dergelijke) toegang te geven tot updates van bepaalde gegevens in het nationale register. De sector stelt voor om het initiatief genomen in 2018 verder te zetten.

Onze voorstellen:

- Erkende dienstverleners van elektronische identificatiemiddelen zouden updates van identiteitsgegevens moeten kunnen ontvangen (in eerste instantie) uit het Rijksregister, als belangrijkste authentieke bron binnen België. Op die manier kunnen zij onder welbepaalde voorwaarden en op een door de burger gecontroleerde manier ervoor zorgen dat de gegevens waarover zij beschikken altijd up-to-date zijn.
- Aangezien een dergelijke update van gegevens via het Rijksregister op vandaag niet mogelijk is, dringt een wijziging van de Rijksregisterwet zich op.
- Om ervoor te zorgen dat deze update beheersbaar en veilig kan gebeuren, stellen we voor om de gegevensdeling te beperken tot welbepaalde centrale entiteiten, namelijk dienstverleners van elektronische identificatiemiddelen erkend door de Belgische autoriteiten in overeenstemming met de eIDAS wet. Onder het eIDAS KB ondergingen deze centrale partijen reeds een grondige toetsing van hun betrouwbaarheid en beveiliging die bovendien periodiek opnieuw wordt herhaald. Het voorstel beoogt aldus een hergebruik en uitbreiding van de bestaande mogelijkheden voor erkende dienstverleners en de beperking van de risico's daaraan verbonden door de strikte regels en vereisten zoals het eIDAS KB aan deze partijen oplegt.
- De updates vanuit het Rijksregister zouden aan strikte voorwaarden onderworpen blijven die telkens door de overheid zelf gecontroleerd en

afgedwongen kunnen worden. Bovendien zou de burger de volledige controle over de gegevensdeling behouden. Transparantie en toestemming van de burger staan daarbij centraal.

▷ **AANBEVELING 8:** **Versoepel de regels voor het gebruik van het rijksregisternummer om efficiënt hergebruik van het rijksregisternummer voor welbepaalde, specifieke, niet-commerciële doeleinden mogelijk te maken**

Naast de toegang tot het rijksregister zouden bedrijven een rijksregisternummer zonder beperking moeten kunnen hergebruiken om personen te identificeren in alle contacten met overheidsinstanties. Vandaag is er nog altijd een afzonderlijke wettelijke machtiging nodig telkens wanneer het rijksregisternummer wordt gebruikt. Dit is een last voor consumenten. De mogelijkheid tot een machtiging binnen strikte voorwaarden zou deze inefficiëntie oplossen.

Maak het **efficiënt hergebruik van het rijksregister** mogelijk om personen te identificeren in alle contacten met de overheidsinstanties.

▷ **AANBEVELING 9:** **Zorg dat banken zich uitsluitend kunnen baseren op het UBO-register (cfr. EU AML-package)**

Banken zouden de mogelijkheid moeten hebben zich uitsluitend te baseren op informatie uit het UBO-register. Dit komt tegemoet aan klachten van ondernemers en aandeelhouders die nu tweemaal hun UBO-informatie moeten opladen, nl. een digitale registratie in het UBO-register en vervolgens ook het overmaken van die informatie aan de banken indien ze er klant worden. Dit leidt tot administratieve overlast en is niet efficiënt. Pas de antiwitwaswetgeving op Europees en Belgisch niveau aan om banken toe te laten zich uitsluitend te baseren op de informatie die de onderneming heeft opgeladen in het register.

▷ **AANBEVELING 10:**
**Maak digitale overdraagbare bezittitels mogelijk
in het Belgisch recht**

Internationale handel is zeer belangrijk voor onze Belgische open economie. Digitalisering neemt sterk toe in vele bedrijfssectoren, maar dat is veel minder het geval op het vlak van de internationale handelstransacties. Dit heeft vooral te maken met het ontbreken van een juridisch kader voor de digitalisering van overdraagbare bezittitels (cognossementen, wisselbrieven, orderbriefjes en opslagbewijzen) die de houder ervan het recht geven op betaling of op de onderliggende goederen. Die documenten zijn cruciaal en gebruikelijk bij de internationale handel. De Belgische wetgeving hecht evenwel enkel juridische waarde aan de papieren versie van deze overdraagbare bezittitels. Hierdoor kan de afhandeling van handelstransacties moeilijk gedigitaliseerd worden op een juridisch veilige manier. Wereldwijd is er evenwel een trend naar digitalisering van internationale handelstransacties. En aanpassing van het Belgisch juridisch kader is noodzakelijk om de Belgische spelers toe te laten mee te evolueren met deze trend.

5

PARTNER IN

**EEN INCLUSIEVE
MAATSCHAPPIJ**

MAATSCHAPPELIJKE NODEN

Inclusie bestaat uit **verschillende facetten**. Maar wat betekent inclusie dan concreet? Het betekent onbezorgd uitkomen voor wie je bent en voelen dat je gewaardeerd wordt. Iedereen - ongeacht afkomst, gender, geartheid, leeftijd, persoonlijkheid of beperking – dient gewenst en gewaardeerd te worden. Ook op de werkvloer. Want hoe inclusiever de werkvloer, hoe meer ruimte voor diversiteit. En een diverse onderneming maakt betere beslissingen, is innovatiever en creatiever. Onze hedendaagse, diverse samenleving heeft dus nood aan inclusie.

Een belangrijk onderdeel van inclusie is financiële inclusie. Toegang hebben tot de financiële dienstverlening is cruciaal in onze samenleving. En dit vaak voor basisbehoeften, zoals de toegang tot je rekening, het uitvoeren van een betaling of het aangaan van een lening. Het is daarom belangrijk dat burgers beschikken over de juiste vaardigheden en er voldoende financiële geletterdheid is. Financiële geletterdheid is een maatschappelijke basisbehoefte. Goed geïnformeerde burgers maken betere financiële beslissingen, voor nu en de toekomst.

Naast financiële inclusie is ook digitale inclusie van even groot belang. De digitalisering van onze economie en samenleving gaat met rasse schreden vooruit. Deze tendens is een goede zaak voor de hele maatschappij en de beste garantie om onze welvaart te waarborgen. Steeds meer mensen vinden hun weg in die digitale wereld. Maar dat is niet voor iedereen zo.

Daarom is het nodig om elke leeftijdscategorie van de bevolking continu te informeren over alle mogelijkheden en gevaren die gepaard gaan met nieuwe digitale toepassingen. Begeleiding van burgers bij het digitaliseringsproces is essentieel. Toegang tot het internet en de bijhorende digitale vaardigheden zijn noodzakelijk om te functioneren in een moderne maatschappij. Het aanleren van die vaardigheden is een verantwoordelijkheid van iedereen: van de banksector tot de overheid, van het onderwijs tot het middenveld. De transitie mag niet té snel gaan, maar het streven naar meer digitale inclusie is een must. En dat is niet beperkt tot bankzaken alleen.

DE ANTWOORDEN VAN DE FINANCIËLE SECTOR OP DEZE NODEN

Digitale inclusie is al langer dan vandaag een belangrijk aandachtspunt waarvoor de Belgische banksector zich inzet. Banken hebben oor naar de bekommernissen en problemen van hun klanten en bieden oplossingen aan, zowel op het niveau van de bank als op sectorniveau. Zo heeft Febelfin het Charter voor digitale inclusie in België ondertekend en een specifiek comité, het Digital and Financial Inclusion Committee, opgericht om deze noden op te volgen. In 2021 werden er tien concrete actiepunten gelanceerd, gericht op klanten met weinig of geen digitale vaardigheden. Het uitgangspunt is dat de banken de keuze van de klant respecteren, ongeacht de keuze voor digitaal of analoog bankieren.

De banksector en de regering ondertekenden bovendien in 2021 een Charter dat de principes en modaliteiten van een universele bankdienst (UBD) uiteenzet. De bedoeling van de UBD is om tegemoet te komen aan de groep klanten die geen of weinig beroep (kunnen) doen op digitale kanalen voor het regelen van geldzaken. Elke klant die, om welke reden dan ook, geen toegang heeft tot de online toepassingen die banken aanbieden, kan beroep doen op de UBD.

Naast een aangepast productaanbod nemen de banken en Febelfin tal van vormingsinitiatieven om de digitale vaardigheden van de burgers te verbeteren. Febelfin geeft onder andere op regelmatige basis zowel fysieke als online infosessies met verschillende partners. In het voorjaar van 2023 zal ook een gratis e-learning voor digibegeleiders gelanceerd worden. Het wordt een referentiewerk dat trainers kunnen gebruiken om digistarters te begeleiden op vlak van digitaal bankieren en betalen.

Maar we verliezen ook het belang van financiële inclusie en geletterdheid bij jongeren niet uit het oog. Daarom zet Febelfin al geruime tijd in op de ontwikkeling van educatief materiaal en nieuwe initiatieven onder jongeren om hen zoveel mogelijk hierin te ondersteunen. Zo maakte Febelfin recent een nieuwe website ‘mijngeldenik.be’ op maat van jongeren en zal Febelfin

in samenwerking met TV-gezicht en docent Kamal Kharmach, schoolvoorstellingen lanceren om jongeren te informeren over de werking van de economie. Febelfin wil jongeren, maar ook het onderwijs, ondersteunen door hen de nodige tools aan te reiken.

Naast digitale inclusie en financiële educatie neemt Febelfin ook andere aspecten van inclusie mee in zijn beleidsvoering. Op een aantal vlakken was de sector zelfs de motor voor veranderingen, zoals de toegenomen aandacht voor inclusie en diversiteit in de bedrijfswereld. In 2019 werd samen met Wo.men in Finance een charter opgesteld dat pleit voor meer genderdiversiteit in de financiële sector. Ondertussen hebben 50 instellingen, die meer dan 90% van de sector vertegenwoordigen, dit ondertekend. Het charter focust op genderdiversiteit maar hecht ook belang aan diversiteit en inclusie in het algemeen. Ook hier geldt dat een diverse aanpak leidt tot betere beslissingen en meer performantie.

De doelstelling is om gelijke, eerlijke kansen te geven aan iedereen die in de financiële sector werkt. Een eerste stap hierin is bewustwording. Het charter wil financiële ondernemingen laten inzien dat een gezond bedrijf diversiteit nodig heeft op alle niveaus. Geen enkele andere sector in België heeft op dergelijke systematische wijze kansengelijkheid opgenomen in zijn werking.

FEBELFIN ALS PARTNER VAN DE OVERHEID

Een inclusieve samenleving is van essentieel belang om te kunnen garanderen dat iedereen zich gerespecteerd en gewaardeerd voelt in de maatschappij. Daarbij zijn zowel gender en diversiteit, als financiële en digitale inclusie van belang. Febelfin wil een aantal suggesties doen om die inclusieve samenleving zoveel als mogelijk te helpen realiseren.

Actie 1

Promoot financiële & digitale geletterdheid.

▷ AANBEVELING 1:

Promoot financiële geletterdheid sterker.

Financiële basiskennis is essentieel en het is belangrijk dat onze jongeren de juiste handvaten krijgen aangereikt om hun financiële geletterdheid te verhogen. Financiële educatie verhogen is een gedeelde verantwoordelijkheid, waarin naast de financiële sector, ook de overheid, het onderwijs en alle andere betrokken stakeholders een belangrijke rol dienen te spelen.

Onze voorstellen:

- Voorzie ruimte voor financiële geletterdheid in het opleidingstraject. Laat het opnemen in de eindtermen van het onderwijs en maak levenslang leren over financiële zaken mogelijk via bijvoorbeeld Wikifin.
- Creëer platformen met verschillende stakeholders en hou zo de vinger aan de pols. Integreer nieuwe producten of fenomenen, zoals de cryptowereld, in de vormingen. Inspireer je hiervoor ook op wat er in het buitenland gebeurt, bijvoorbeeld “Wijzer in Geldzaken” en de “Slim in crypto”-campagne in Nederland.
- Richt de vormingen ook op het bedrijfsleven en niet alleen op consumenten. Werk ook aan de financiële kennis van bedrijven, bijvoorbeeld met betrekking tot green bonds of groene leningen.

▷ AANBEVELING 2:

Investeer in digitale inclusie.

De hele samenleving wordt steeds digitaler, en het is belangrijk voldoende aandacht te hebben voor zij die vandaag nog niet mee zijn. De promotie van meer digitale inclusie is essentieel. Toegang tot het internet en de bijbehorende digitale vaardigheden zijn cruciaal om te functioneren in een moderne maatschappij. En het **aanleren van die vaardigheden is een verantwoordelijkheid van iedereen**: van het onderwijs tot het middenveld, van de overheid tot, in dit geval, de banksector.

Onze voorstellen:

- Maak van **digitale inclusie een prioriteit op regionaal en gemeentelijk vlak.**
- Zet samen met Febelfin en andere stakeholders zoals bijvoorbeeld VVSG, UWCV of OKRA een platform op om informatie uit te wisselen over digitale inclusie en bijhorende projecten om dit te stimuleren.
- Help mee om trainers op te leiden zodat meer vormingen gegeven kunnen worden.
- Digitale inclusie gaat ook hand in hand met online veiligheid. Investeer als overheid voldoende in de sensibilisering voor de gevaren van online fraude.

Actie 2

Stimuleer inclusie
& diversiteit.

▷ **AANBEVELING 3:**

Gebruik het voorbeeld van Wo-men in Finance en Febelfin om inclusie en diversiteit te promoten en stimuleren

Inclusie en diversiteit zijn maatschappelijke uitdagingen die tijd vragen om gerealiseerd te worden.

Onze voorstellen:

- **Promoot het Wo-men in Finance initiatief bij de eigen administratie** en gebruik hun ervaring.
- Gebruik en promoot de toolbox voor inclusie en diversiteit met 25 tools die Febelfin ontwikkelde in de eigen organisatie.

6

PARTNER IN
EUROPA

MAATSCHAPPELIJKE NODEN

Met de creatie van de bankenunie en de organisatie van het banktoezicht op Europees niveau, is de financiële sector een typevoorbeeld van Europese integratie. Kapitaal kan vrijelijk tussen de lidstaten bewegen en de financiële regelgeving wordt grotendeels op Europees niveau gemaakt. De financiële sector is dan ook het voorwerp van enorm veel Europese regelgeving. Vaak gaat het over zeer technische wetgeving die specifiek is voor de sector. Denk maar aan prudentiële voorschriften voor banken, de verplichtingen van de banken in het kader van de klimaattransitie of bepalingen over clearing en settlement. Daarnaast is er evenwel ook wetgeving die de financiële sector raakt omdat ze horizontaal is, zoals bijvoorbeeld data-wetgeving zoals GDPR en de data-act, of wetgeving inzake cyberveiligheid.

Financiële wetgeving raakt in de eerste plaats uiteraard de financiële instellingen maar veel van de ogenschijnlijk technische wetgeving heeft ook directe gevolgen voor consumenten. Zo kan een verandering in de opgelegde kapitaalvereisten voor banken bepaalde typische Belgische financiële producten voor de consument duurder maken. Of kan de inpassing van de horizontale regels, zoals GDPR, in een reeds sterk gereguleerde sector tot suboptimale effecten leiden. In dialoog met alle stakeholders moeten de Belgische besluitvormers dan ook steeds goed geïnformeerd zijn over de mogelijke impact van regelgeving. Het zou van grote meerwaarde zijn om een dergelijke dialoog institutioneel te verankeren in het beleidsproces. Febelfin staat klaar als betrouwbare partner voor besluitvormers om de impact van wetgeving in kaart te brengen.

Actie 1

Maak van België een financiële voorloper in Europa.

▷ AANBEVELING 1:

Zorg voor een sterkere, proactieve positie van België op Europees niveau

Onze voorstellen:

- **Betrek stakeholders op een structurele manier** bij Europese besluitvorming. Op deze manier is de concrete impact van beleid steeds duidelijk, ook voor nichespelers. In België kent de sector een grote variatie aan businessmodellen, een troef die we moeten koesteren omdat dit zowel beantwoordt aan de verwachtingen van klanten als het de lange termijn stabiliteit van de sector garandeert.
- Neem in een zo vroeg mogelijk stadium in het besluitvormingsproces een **Belgisch standpunt** in. Ook voor de publicatie van een Commissievoorstel kan België met een positie haar stempel drukken op het Europese beleid en kan er maximaal rekening gehouden worden met de voorlopersrol dat België soms inneemt in bepaalde dossiers.
- Schuif bestaande initiatieven vanuit de sector en vanuit de overheid naar voor op Europees niveau. Zowel op wetgevend als innovatief vlak loopt België op sommige vlakken voor op Europa. Onze **nationale “best practices” promoten** zorgt ervoor dat voorlopers niet afgestraft worden.
- Om de concurrentiepositie van Belgische financiële instellingen te garanderen zou België zich zoveel als mogelijk moeten **weerhouden van “goldplating”** bij het omzetten van Europese richtlijnen. Een gelijk speelveld zorgt ervoor dat competitieve spelers goed gedijen in een eengemaakte markt. Mogelijkheden tot goldplating als pasmunt inzetten bij onderhandelingen in de Raad moet absoluut vermeden worden.
- Vermijd juridische inconsistenties tussen bestaande wetgeving en nieuwe horizontale wetgeving. Het is van belang om wetgeving steeds te benaderen vanuit een helikopter-perspectief om het volledige legislatieve landschap in kaart te brengen.

▷ AANBEVELING 2: Bouw Brussel uit als financieel centrum

Er bestaat geen twijfel dat Brussel over excellente troeven beschikt om als financieel centrum van Europa uit te groeien. Maar de Brexit-ervaring toonde evenwel aan dat België veel minder dan zijn buurlanden erin slaagt om die troeven uit te spelen. Een meer ondersteunend beleid is nodig zodat het potentieel dat inherent aanwezig is in onze economie ontplooid kan worden. Dit zou onze gehele maatschappij ten goede komen. Er is nood aan een unieke strategie gecombineerd met een actieve promotie van België als financieel centrum.

- Ontwikkel een benadering waarin de overheid zijn rol als regulator en beschermer van consumenten combineert met een duurzame ontwikkeling van de sector.
- **Promoot en steun de financiële ontwikkelingen** waarin België reeds sterk is. Wees trots op de zaken waarin een klein land echt groots kan zijn in plaats van te focussen op eventuele imperfecties. Denk hierbij aan voorbeelden zoals het “Towards sustainability” label, de Belgische bankapps en Itsme.
- Zorg ervoor dat het Belgisch financieel beleid evenredig is met dat van buurlanden. Het gaat hier dan vooral over belastingtarieven en operationele kosten van financiële instellingen gelinkt aan rapportering en administratie. Maar denk ook aan een efficiënt kader voor de uitwisseling van data inzake antiwitwassen en cybersecurity.
- Gebruik de ervaringen van de regionale agentschappen, zoals Flanders Investment and Trade en the Wallonia Export and Investment Agency om investeringen in het domein van financiële technologie naar België te halen.

Actie 2

Pleit voor een passend, proportioneel Europees kader voor de financiële sector.

▷ AANBEVELING 3:

Hou het internationaal speelveld gelijk op vlak van prudentiële vereisten, zowel met niet-Eurozone lidstaten, als met betrekking tot niet-Europese economieën

Om Belgische financiële instellingen toe te laten hun rol in de financiering van de economie op een gezonde manier ten volle te spelen, is het meer dan ooit van belang om een gelijk en proportioneel speelveld te garanderen op het vlak van prudentiële vereisten, met betrekking tot andere Europese lidstaten (bankenunie vs. niet-bankenunie, brexit). Het naleven van regelgeving en rapportageverplichtingen brengen hoge kosten met zich mee. Er moet dus voldoende aandacht zijn voor proportionaliteit in het toezicht, zodat de regels en de kosten die de naleving met zich meebrengen voldoende aangepast zijn aan de realiteit het diverse Belgische financiële landschap.

- Steun alle initiatieven die gericht zijn op **meer convergentie** tussen toezichthouders en toezichtspraktijken. Bovendien zouden ook de nationale toezichthouders aangespoord moeten worden om zich te onthouden van initiatieven die dat kunnen doorkruisen.
- België zou het **Belgische gediversifieerde bankenlandschap** op Europese fora meer kunnen verdedigen en promoten en ingaan tegen de vraag voor verdere consolidering die bij sommige Europese regelgevers en toezichthouders bestaat. Naast tal van andere argumenten is een te verregaande consolidatie en uniformisering een systemisch risico op zichzelf. Daarnaast is het niet overdreven te stellen dat de financiële sector als een strategische sector dient beschouwd te worden waarbij lokale verankering en beslissingscentra van groot belang zijn om ook in de toekomst t.a.v. van de Belgische maatschappij een volwaardige partner te kunnen blijven.

▷ **AANBEVELING 4:**
**Hanteer het principe van “risico’s verminderen
 alvorens ze te delen” als richtsnoer voor de afwerking
 van de bankenunie**

Het is wenselijk verder te bouwen aan het project van de bankenunie, en de bankenunie verder te finaliseren, mits aan bepaalde voorwaarden is voldaan. We kennen in België een gezonde en stabiele financiële sector, het is dus belangrijk erover te waken om spaarders niet bloot te stellen aan risico’s die buiten de controle van Belgische banken en beleidsmakers liggen, als de economische voorwaarden hiervoor nog niet voldaan zijn.

- De voorwaarden om stappen te ondernemen naar een Europees depositogarantiestelsel (EDIS) zijn vandaag nog niet vervuld. Dat geldt onder meer voor de in sommige landen aanzienlijke positie in obligaties van de eigen overheid.
- Het traject naar een eengemaakt depositogarantiestelsel kan pas starten nadat de risico’s in de banksystemen van de lidstaten in voldoende mate zijn afgebouwd (**risk reduction before risk sharing**).
- Effectieve en voorafgaande risicovermindering is een absoluut noodzakelijke en voorafgaande voorwaarde om te beginnen met een traject naar bijkomende risicodeling.
- Voor die risicodeling kan alleen het minimum gebruikt worden dat de EU in zijn Deposito Garantie Systeem Richtlijn oplegt, m.a.w. 0,8% van de gedekte deposito’s.
- Bovendien moeten de bijdragen die de banken in het verleden hebben betaald in aanmerking komen voor eventuele toekomstige bijdragenverplichtingen, als er toch zou worden beslist om een traject in de richting van een EDIS op te starten.

▷ **AANBEVELING 5:**
**Neem het “define once, report once” principe als
 uitgangspunt en toetssteen**

De huidige vereisten met betrekking tot rapportering voor financiële instellingen zijn omslachtig, niet proportioneel en alsmaar complexer. De ECB streeft ernaar haar statistische rapporteringen te integreren in één kader. De bedoeling is om, voor zover mogelijk, de bestaande vereisten voor het verzamelen van statistische informatie van financiële instellingen te standaardiseren, harmoniseren en integreren. Tegelijkertijd voert de EBA een evaluatie uit van de opties om de regelgevingsrapportering te herontwerpen en te integreren, met specifieke aandacht voor governance en datamodellen. Febelfin ondersteunt initiatieven voor zo een **geïntegreerd, gestandaardiseerd en proportioneel rapporteringskader**. Dit verbetert de datakwaliteit en vermindert de rapporteringslast.

- Werk mee aan een gemeenschappelijke Europese visie over datamodellen en data governance
- Pas het principe van “define once, report once” systematisch toe. Dit soort efficiëntieoefening vergt een holistische aanpak die over grenzen en bevoegdheden heen kijkt naar rapporteringsvereisten. Febelfin pleit ervoor om hierbij **alle regelgevende rapporteringsstromen op te nemen** binnen het Integrated Reporting Framework. Dit zou de totale rapporteringslast doen verminderen en kostenbesparend zijn, zowel voor de sector als voor de overheidsinstanties.

Besluit

De financiële sector speelt niet enkel een belangrijke economische rol, ook maatschappelijk zijn financiële instellingen onmogelijk weg te denken. Febelfin wil zich er dan ook toe verbinden om als constructieve en proactieve partner mee te bouwen aan de maatschappij van morgen.

Met de aanbevelingen in dit document willen we concrete input geven aan beleidsmakers maar reiken we tegelijkertijd ook de hand uit om samen efficiënte en passende oplossingen te vinden voor toekomstige uitdagingen.

Enkel in een passend wetgevend kader kan de financiële sector zijn maatschappelijke meerwaarde volledig uitspelen. Daarom hebben we een aantal concrete pistes en suggesties naar voor geschoven waarvan wij als sector overtuigd zijn dat ze het brede regelgevende kader kunnen verbeteren, waardoor de sector nog beter in staat zou zijn om de economie te financieren en duurzame en inclusieve groei te ondersteunen. Het zou bovendien de financiële instellingen extra handvaten aanreiken om mee te bouwen aan een betrouwbare, efficiënte en veilige economie, met oog voor verdere innovatie en digitalisering.

Febelfin hoopt hierover in dialoog te kunnen gaan met beleidsmakers. Om te komen tot echte vooruitgang en groei is een gezonde samenwerking nodig.

Belgische Federatie van de financiële sector

www.febelfin.be